

IB - Bovengronds mest uitrijden: tijd voor ander beleid

Thema: Agro-ecologie
Moderator: Dick Veerman (Foodlog)
Sprekers: Klaas Wolters (NMV), Jaap Hanekamp (UCR), Zwier van der Vegte (Wageningen UR)

Verslag

Via het mestbeleid wil Nederland de ammoniakuitstoot terugdringen. Metingen wijzen echter uit dat het beleid is mislukt: de uitstoot is ondanks allerlei maatregelen niet gedaald maar gestegen. Het is dan ook sterk de vraag of het verbod op bovengronds uitrijden van vaste mest nog te rechtvaardigen is. Hierover is een stevige polemiek geweest in artikelen. In deze workshop is het voor het eerst gelukt om met een aantal belangrijke spelers van verschillende zijden in gesprek te raken. Onderzoekers uit Wageningen, Boer Kok, boeren van de VVBM, Jaap van Bruchem, filmmakers Huib Schoonhoven en Karin Kuiper; allen zijn van de partij.

Bovengronds mest uitrijden is sinds circa 20 jaar niet meer toegestaan in Nederland. Boeren moeten de mest injecteren. Voor de machines moeten ze fors investeren en voor boeren die de dieren geen of weinig krachtvoer geven is het geen optie omdat de mest te dik is. Bovendien vinden deze boeren dat het injecteren hun grasmat kapot maakt en slecht is voor het bodemleven.

De gegevens waarop het mestbeleid is gebaseerd blijken niet meer te achterhalen te zijn en dus niet te reproduceren. Onderzoeker Jaap Hanekamp heeft deze gegevens bij de Universiteit Wageningen opgevraagd om de resultaten te kunnen reproduceren, maar ze zijn er niet meer. Dat is merkwaardig, want op deze gegevens en de interpretatie daarvan is wel het huidige mestbeleid gebaseerd. In de chemie en farmacie is het ondenkbaar dat de brongegevens weg zijn. De enige conclusie kan dan zijn dat het onderzoek over moet. Dan moet volgens hem wel afgestapt worden van de beperkte meetopstelling waarbij alleen in een straal van 20 meter wordt gemeten, want dat geeft geen goede waarden voor de werkelijke uitstoot.

In de workshops vertelt Zwier van der Vegte dat ze op het WUR-proefbedrijf in Hengelo Gelderland op de zandgrond onderzoek doen naar de stikstof opname door planten. De onderzoeken wijzen uit dat de stikstofopname hoger is bij injecteren dan bij uitrijden van mest. Wat dat betekent voor de ammoniakuitstoot valt niet te zeggen want daarop zijn de metingen niet gericht.

Klaas Wolters is een van de boeren die zijn mest bovengronds wil uitrijden. Hij heeft daar zelfs een eigen machine voor ontwikkeld. Hij tekent een proefopstelling van 4 velden van elk 2 hectare, waarmee de effecten van de verschillende wijzen van mest uitrijden heel goed getest zouden kunnen worden.

Voorzitter Dick Veerman vraagt Wageningen UR-onderzoeker Bastiaan Meerburg hoe het nou zit met die meetgegevens. Die zijn van voor 2003 en zijn weggegooid bij een verhuizing van een instituut en niet te achterhalen. Volgens hem zijn er echter genoeg onderzoeken die uitwijzen dat mest injecteren de beste methode is. Dat wordt door velen in de zaal betwijfeld en daar is dus geen consensus over.

Zowel Zwier van der Vegte als Bastiaan Meerburg geven aan dat ze vinden dat er in het beleid ruimte zou moeten zijn voor boeren die op hun eigen manier mest willen uitrijden. Zwier adviseert dan nog om vooral te rekenen met de uitstoot per hectare, omdat die bij de niet intensieve veehouderij waarschijnlijk veel lager is.

Voorzitter Dick Veerman constateert dat we er in geslaagd zijn uit het frame van de discussie van de afgelopen jaren te stappen. Dat biedt mooie openingen voor nieuw onderzoek en nieuw beleid. Het woord is nu aan de politiek.

Uitkomsten

1. Het mestbeleid is dringend aan herziening toe.
2. Een nieuw mestbeleid dient gedifferentieerd te zijn en ruimte te bieden aan verschillende vormen van landbouw en veeteelt. De overheid moet niet voorschrijven hoe het moet, maar kan beter normen stellen waaraan dient te worden voldaan.
3. Er is een nieuw onderzoeksprogramma nodig naar de uitstoot van ammoniak en het effect van de verschillende wijzen van mest uitrijden op het bodemleven. Bij dit onderzoek dienen alle betrokkenen een inbreng te hebben: een wisselwerking tussen boeren, maatschappelijke organisaties en onderzoekers.

Meer informatie

- Video getoond tijdens de workshop, https://www.youtube.com/watch?v=Tndcue-_BoU
- Serie artikelen in V-focus, <http://www.v-focus.nl/ammoniakdossier/>
- Artikel op Foodlog, <http://www.foodlog.nl/artikel/rammelend-mestbeleid-kan-tot-schadeclaims-leiden/>